

Asia: VN/20544/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 pykälään koskien oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia?

Kokonaisuudessa kannatamme pykälän näkemystä arvioinnista, ja sen sitoutumista nimenomaan oppiainekohtaisiin tavoitteisiin. Arvioinnin tulee antaa realistinen kuva oppilaan osaamisen tasosta, huomioiden sekä suoritukset että oppiainekohtaisen työskentelyn.

Käyttäytymisen arvioinnista on tärkeää pitää kiinni, koska sen huomioimalla pystymme keskittymään peruskoulun laajempiin, sivistyksellisiin ja kansalaistaitoihin keskittyviin tehtäviin kuten vuorovaikutustaitoihin. Käyttäytymisen arvioinnin kriteerejä laatiessa tulee huomioida oppilaiden moninaisuus, jotta niillä ei vahvisteta esimerkiksi syrjiviä käsityksiä ja vältetään henkilöön menevien arvostelujen tuottamista.

Kannatamme, että arviointikeinojen valinnasta vastaa opettaja ja/tai opettajat yhdessä, ja että arvioinnissa suositellaan käytettävän enemmän kuin yhtä arviointikeinoa. Tämä edistää arvioinnin yhdenvertaisuutta sekä tukee opettajan pedagogista kehittymistä arvioijana.

Pidämme positiivisena, että oppilaan (ja huoltajan) oikeutta saada tietoa ja palautetta opintojen suoriutumisesta kirjataan vahvemmin. Tämä on näkemyksestämme edellytys kodin ja koulun väliselle laadukkaalle yhteistyölle. Käytäntöjä laatiessa on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää, ettei hallinnollinen työ, kuten tätä tarkoitusta varten laaditut uudet lomakkeet tai muu kirjaamistyö kasva nykyisestä. Hallinnollisen työn kasvattaminen olisi ristiriidassa sekä tämän lakiuudistuksen että oppimisen tuen uudistuksen kanssa vähentäen opettajan ja oppilaiden välistä yhteistä aikaa.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 a pykälään koskien oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämistä?

Jatkossakin on tärkeää, että oppilaan arvioinnista päättää opettaja ja/tai opettajat yhdessä. Samoin vuosiluokalle jäämisen päätöksessä opettajan/opettajien ja rehtorin yhteinen päätös on tärkeä.

SOOL näkee tärkeänä sen, että vuosiluokalta seuraavalle siirtymisestä säädetään selkeämmin. Tällöin oppilaan oikeus laadukkaaseen koulutukseen voi toteutua paremmin, ja oppilaalla tulisi täten olla riittävät tiedot ja taidot myös toiselle asteelle siirryttäessä. Jos oppilaalla ei ole riittäviä valmiuksia seuraavalle luokalle tai asteelle siirryttäessä, on oppilaalla oltava mahdollisuus lukuvuoden kertaamiseen.

On kuitenkin tärkeää, että kirjauksen mukaisilla menettelyillä, kuten mahdollisuudella erilliseen näyttöön, huomioidaan oppilaiden erilaiset taustat ja syyt opinnoissa suoriutumiselle. Oppimisen tuen roolin nostaminen tässäkin kysymyksessä vaatii kelpoisten opettajien osaamista, sekä erityisesti laaja-alaista erityispedagogista ammattitaitoa, sillä mittavan opinnoissa alisuoriutumisen taustalla on herkästi moninaisia ja toisiinsa kytkeytyviä syitä pelkän heikon substanssiosaamisen sijaan.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 b pykälään koskien todistuksia?

Välitodistuksesta säätäminen 9. vuosiluokalla on tärkeää sekä oppilaalle että opetuksen ja ohjauksen näkökulmasta. SOOL on tyytyväinen siihen, että opinto-ohjauksen toimivuus ja laadukkuus on nostettu kirjauksissa esille tärkeänä huomiona.

Onko teillä muita huomioita esitykseen?

Suomen Opettajaksi Opiskelevien liitto SOOL ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Lähtökohtaisesti lakiuudistuksen tavoite yhdenvertaistaa peruskoulun arviointia ja opinnoissa edistymistä on kannatettava. Tarkoista kriteereistä ja periaatteista tulee kuitenkin säätää lakia alemman tason säädöksellä, joka mahdollistaa niiden muovautuvuuden.

Hallinnollisen työn määrä ei saa kasvaa esim. tiedotuksen vahvistamisen tai arviointiprosessien muutosten myötä, vaan opetustyön on pysyttävä opettajan työn keskiössä.

Arvioinnin tulee olla luotettavaa, jotta oppilaan, huoltajien, opettajien ja tulevien oppilaitosten esimerkiksi todistuksesta saama tieto todella vastaa arvioidun oppilaan osaamisen tasoa. Täten vältämme sekä paikallisella että kansallisella tasolla epäyhdenvertaisia opiskelijavalintoja toisella asteella ja vahvistamme arvioinnin merkitystä osana opintoja.

Oras Riku
Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry

Laakkonen Emppu

